

Kinderrrechtencollectief

www.kinderrrechten.nl

Algemene punten

Belang van het kind voorop

Aanbevelingen van het Comité: Betere toepassing van het beginsel van het belang van het kind, zoals verwoord in artikel 3 van het Kinderrechtenverdrag, in wetgeving en juridische uitspraken en in alle projecten, programma's en voorzieningen die invloed hebben op kinderen.

Reactie van de Minister op dit punt: geen

Vervolgactie: vaker toetsen van beleid, ook beleid buiten het domein van Jeugd en Gezin, aan het belang van het kind

Voorbehouden op het IVRK

Aanbeveling van het Comité Overweeg de drie voorbehouden op het IVRK op te heffen, te weten met betrekking tot de toepassing van volwassenenstrafrecht op 16- en 17-jarigen (art. 37c IVRK), rechtsbijstand en hoger beroep in alle gevallen (art. 40 IVRK) en het recht op sociale zekerheid (art. 26 IVRK).

Reactie van de Minister: is bereid om deze voorbehouden nog eens te bezien

Vervolgactie: Actie nu nodig om de voorbehouden weg te nemen, Nederland kan het goede voorbeeld geven door het IVRK zonder voorwaarden te accepteren.

Facultatief protocol kinderen en gewapende conflicten

Aanbeveling van het Comité. Spoedige ratificatie van het Facultatief Protocol bij IVRK inzake de betrokkenheid van kinderen bij gewapende conflicten.

Reactie Minister: Publicatie van de goedkeuringswet hierover in het Staatsblad binnenkort.

Vervolgactie: geen.

Kinderrechten educatie

Aanbeveling van het Comité Het Comité vindt dat kinderrechten een vast onderdeel van het onderwijsprogramma moeten uitmaken, iets waar ook het Kinderrechtencollectief al jaren voor strijdt.

Het Comité beveelt aan om kinderrechten in het onderwijs te integreren

reactie van de Minister De aanbeveling krijgt geen opvolging. Als oplossing wordt steun in 2009 aan de viering van het 20 jarig bestaan van het VN-Kinderrechtenverdrag aangedragen

Vervolgactie Aanbevelingen van de organisaties verenigd in het platform mensenrechteneducatie opvolgen en met de Minister voor OCW een plan maken voor invoeren van kinder- en mensenrechten onderwijs in basis en voortgezet onderwijs.

kinderombudsman

aanbeveling van het Comité Blij met het wetsvoorstel om een Kinderombudsman aan te stellen, aansporing geen verdere vertraging op te lopen. Zorg ervoor dat de de Kinderombudsman herkenbaar en goed bereikbaar moet zijn voor kinderen

Reactie Minister: De Minister laat het initiatief in deze aan de kamer

Vervolgactie: Snelle behandeling initiatief wetsvoorstel van het kamerlid mw. Arib, aandacht voor de verbetering van de eigen rechtsingang voor minderjarigen.

Let bij Kinderombudsman voorstel:

- Wettelijke basis
- Kijk naar ervaringen uit het buitenland
- Zorg voor een transparant benoemingsproces met rol voor jongerenparticipatie, let daarbij erop dat de eerste Kinderombudsman veel kwaliteiten moet hebben: goede politicus, aansprekend voor kinderen, kwartiermaker, creatieve ideeën, kinderrechtensdeskundige etc. Neem daarvoor de tijd!

Jeugdstrafrecht

Het Comité uit zijn zorgen over het toenemende gebruik van voorlopige hechtenis onder jongeren en over het feit dat het nog steeds mogelijk is jongeren van 16 en 17 te berechten volgens het volwassenenstrafrecht.

Aanbevelingen van het Kinderrechtencomité:

- de volledige toepassing te waarborgen van de normen voor het jeugdstrafrecht in artikel 37, 40 en 39 van het Kinderrechtenverdrag en van de Richtlijnen van de Verenigde Naties inzake de minimumnormen voor de rechtsbedeling ten behoeve van minderjarigen (Regels van Beijing) en de Richtlijnen van de Verenigde Naties inzake de preventie van misdaad onder minderjarigen (Richtlijnen van Riyad), en in het licht van Algemene Opmerking nr. 10 inzake de rechten van kinderen in het jeugdstrafrecht (CRC/C/GC/10);
- te overwegen haar wetgeving te herzien om de mogelijkheid kinderen als volwassenen te berechten uit te bannen;
- te waarborgen dat uitsluitend in laatste instantie wordt gekozen voor de vrijheidsbeneming van jeugdige plegers en bovendien zo kort mogelijk.

Aanbevelingen van mensenrechtencommissaris Thomas Hammarberg op deze punten:

- Hammarberg vindt de leeftijd voor strafrechtelijke aansprakelijkheid van kinderen in Nederland te laag is vergeleken met andere landen. In Nederland kan een kind vanaf 12 jaar strafrechtelijk worden vervolgd, terwijl het gemiddelde in Europa op 14 of 15 jaar ligt.
- Ondanks dat Nederland er herhaaldelijk op is aangesproken, worden kinderen na hun arrestatie nog vaak verhoord zonder dat er een advocaat bij is. Ook duurt het veel te lang voordat ouders of voogden bij een gearresteerd kind kunnen komen. Kinderen moeten onmiddellijk na hun arrestatie hun ouders kunnen bellen en ze moeten altijd een advocaat hebben die hen bijstaat tijdens een verhoor.
- Minderjarigen moeten sneller van een politiebureau naar een justitiële jeugdinrichting gebracht worden, vindt Hammarberg. Nu kunnen jongeren van 16 tot 18 jaar maximaal tien dagen op een politiebureau vastgehouden worden. Deze bureaus zijn echter niet toegerust voor de detentie van minderjarigen.
- Detentie moet een uiterste maatregel zijn voor de kortst mogelijke passende duur. Hammarberg vindt het aantal van 4726 gedetineerde kinderen op strafrechtelijke titel in 2007 erg hoog. Hij dringt aan op het beter onderzoeken van alternatieven.
- De mensenrechtencommissaris stelt vast dat kinderen die veroordeeld zijn tot een pijlmaatregel, erg lang op behandeling moeten wachten. In de tweede helft van 2008 was de gemiddelde wachttijd 93 dagen.
- Hammarberg beschrijft dat hij klachten van kinderen in justitiële jeugdinrichtingen heeft gehoord over de slechte bezoekenregelingen voor familieleden, het verkrijgen van toestemming voor verlof en over het niveau van het lesprogramma. Hammarberg wijst op het recht van kinderen om goed contact te houden met hun ouders, als dat in hun belang is en op gelijke kansen op goed onderwijs.
- Hammarberg bepleit dat ook bij zeer ernstige misdrijven het jeugdstrafrecht toegepast wordt op minderjarigen.

Reactie van Minister Rouvoet: De Minister gaat niet in op de aanbevelingen voor jeugdstrafrecht, terwijl deze kinderen net als kinderen in de jeugdzorg ook hulp en een

passend beleid nodig hebben.

Opvolging door de minister Rouvoet: Jeugdstrafrecht moet deel gaan uitmaken van de agenda over kinderrechten. De minister moet daarin een coördinerende en sturende taak vervullen. Samen met de minister van Justitie moet hij ervoor zorgen dat de verplichtingen ten aanzien van jeugdstrafrecht in het Kinderrechtenverdrag en de bijbehorende internationale richtlijnen nageleefd worden.

Dat betekent dat er op het terrein van jeugdstrafrecht ingezet moet worden op een vooruitstrevend en effectief kinderrechtenbeleid met de doelstellingen:

- het voorkomen van het overmatig toepassen van preventieve hechtenis;
- het terugbrengen van het aantal kinderen in detentie;
- het ontwikkelen van een goed preventief beleid en alternatieven voor detentie;
- het intrekken van de voorbehouden op het Kinderrechtenverdrag; (toepassen volwassenrecht en ontbreken rechtsbijstand bij politieverhoor)
- een goede kwaliteit van onderwijs en behandeling in justitiële jeugdinrichtingen;
- het verhogen van de leeftijd voor strafrechtelijke aansprakelijkheid naar 14 jaar.

Ook moet er aandacht komen voor de verslechterde positie van de privacy van minderjarigen in het strafproces. In nieuwe wetgeving, waaronder de Wet DNA-onderzoek bij veroordeelden en de Wet strafvorderlijke en justitiële gegevens is onterecht voorbijgegaan aan de sterkere privacybescherming van minderjarigen in het strafproces.

jeugdzorg/kindermishandeling

Aanbevelingen van het Comité

- Terugdringen wachtlijsten in de jeugdzorg en de geestelijke jeugdgezondheidszorg
- Onderzoek de oorzaken van de wachtlijsten is al eerder in gang gezet
- Voorkom gezamenlijke plaatsing civiel en strafrechtelijk geplaatsten
- Zorg voor één vaste gezinsvoogd of hulpverlener die zorg draagt voor de continuïteit in de hulpverlening
- trainingen voor hulpverleners die vermoedens van kindermishandeling zouden moeten melden

Hammarberg op deze punten

Kinderen met een kinderbeschermingsmaatregel kunnen niet in dezelfde inrichtingen kunnen verblijven als kinderen die een straf uitzitten. Is er afdoende wettelijke basis voor het opsluiten van niet strafrechtelijk veroordeelde kinderen in justitiële jeugdinrichtingen?

Wat is de reactie van de Minister?

- Refereert aan afspraken met provincies en grootstedelijke regio's dat eind dit jaar geen jeugdige meer langer dan negen weken wacht op zorg.
- Onderzoek naar de wachtlijsten is al eerder in gang gezet..
- Tot 1 januari 2010 is sprake van een overgangperiode waarin jeugdigen met een machtiging gesloten jeugdzorg ook nog in een justitiële jeugdinrichting kunnen worden geplaatst

- Het Advies- en meldpunt Kindermishandeling verzamelt gegevens op individueel niveau. Daarnaast zal het landelijke prevalentieonderzoek dat in 2005 is uitgevoerd naar aantallen gevallen van kindermishandeling worden herhaald, voor het eerst weer in 2010.

Vervolgactie

- Op 1 oktober 2008 ging het om 831 kinderen, van wie er 348 nog geen behandeling kregen en de rest in de justitiële jeugdinrichting een behandeling kreeg in plaats van in een instituut voor gesloten jeugdzorg. Zorgvuldige monitoring van het aantal civielrechtelijke plaatsingen in JJI's, bv door kwartaalrapportage is nodig om de streefdatum van 2010 te halen
- Het signaleren van KMH moet vast onderdeel worden van de scholing van elke professional die met kinderen werkt
- Een wettelijke meldplicht kindermishandeling
- De rechten van kinderen in gesloten jeugdzorg moeten gelijk zijn aan kinderen die in JJI's verblijven
- Veiligheid van kinderen in gesloten jeugdzorg moet bovenaan staan, incl. gebruik van separeercel
- Meer aandacht voor het bereiken van groepen met niet/Nederlandse culturele achtergrond, laagdrempelige opvoedhulp aanbieden

migratie en kinderrechten

Belang van het kind voorop en geen discriminatie

Aanbevelingen van het Comité:

- Zorg voor een betere vertaling van het belang van het kind in nationale wetgeving
- Waarborg de toegang tot gezondheidszorg, onderwijs en andere voorzieningen

Hammarberg op dit punt:

- Anders dan in het familierecht, geen instantie is die opkomt voor de belangen van kinderen in asielpcedures.
- Opvallend dat verschillende rechtscolleges in Nederland verschillend omgaan met bijvoorbeeld artikel 2 van het Kinderrechtenverdrag dat discriminatie verbiedt. De Raad van State past in vreemdelingenzaken dit artikel niet toe, terwijl de Centrale Raad voor Beroep dit wel doet.

Reactie van de Minister: geen

Opvolging: geef de Kinderbescherming en de kinderrechter ruimte binnen het vreemdelingenrecht.

Vreemdelingenbewaring

Aanbevelingen van het Comité

- Bezorgd over alleenstaande minderjarige vreemdelingen in detentie

Hammarberg op dit punt:

- Onderzoek alternatieven voor de vreemdelingendetentie van alleenstaande minderjarige vreemdelingen en slachtoffers van mensenhandel, net zoals dat eerder is gebeurd voor kinderen die voorheen met hun ouders in

vreemdelingenbewaring gezet werden

Reactie van de Minister

- Alleen vreemdelingenbewaring van amv's als laatste optie en verder informatie over beschermde opvang, welke geen vrijheidsberoving betreft.

Opvolging: geen discriminatie tussen kinderen die met en die zonder ouders onrechtmatig in Nederland zijn. Belangrijk dat de Minister voor Jeugd en Gezin zich sterk maakt voor deze jongeren. Sterkere uitspraak over de onwenselijkheid van vreemdelingenbewaring is gewenst.

Recht op gezinsleven

Hammarberg:

- De Mensenrechtencommissaris stelt vast dat veel kinderen bedreigd worden met scheiding van hun ouder door het strenge gezinsherenigingsbeleid in Nederland.

Reactie Minister: nog geen reactie op het Hammarberg rapport.

Opvolging: meer inzet van de Minister voor Jeugd en Gezin nodig op dit terrein.

seksuele uitbuiting van kinderen en kinderhandel

Aanbevelingen van het Comité inzake de rechten van het Kind

- Meer inspanningen om te voorkomen dat minderjarigen slachtoffer worden van (seksuele) uitbuiting, door verbetering van de registratie en door meer onderzoek te doen naar kinderpornografie, jeugdprostitutie en kinderseksuetoerisme.
- Een nationaal plan voor een samenhangende landelijke aanpak van (seksuele) uitbuiting van kinderen. Zorg voor een coördinerende organisatie met voldoende middelen die naleving controleert en voor de participatie van de Nationale Jeugdraad daarbij
- Training voor hulpverleners, politie en justitie om op een kindvriendelijke manier kunnen reageren op de speciale behoeften van minderjarigen.
- Zorgen voor gespecialiseerde opvang en hulp aan minderjarige slachtoffers. Bovendien moet de vervolging van daders krachtiger aangepakt worden. En er dient ook beter samengewerkt te worden met andere landen. De Nederlandse politie moet daarvoor meer menskracht, kennis en middelen krijgen.

Hammerberg op dit punt

- Herzien het terugkeerbeleid van slachtoffers van mensenhandel naar het land van herkomst. In het bijzonder moet de veiligheid van minderjarige slachtoffers beter gewaarborgd worden.
- Meer onderzoek naar jeugdprostitutie is noodzakelijk, ook naar de effectiviteit van de maatregel om de 'loverboy-problematiek' aan te pakken en over de bescherming van alleenstaande minderjarige vreemdelingen

reactie van de Minister

- Er is al sprake van een systematische verzameling van gegevens over opsporing
- De nationaal rapporteur mensenhandel rapporteert over mensenhandel en jeugdprostitutie.
- Op het gebied van kinderpornografie bestaan verbeterprogramma's bij politie en openbaar ministerie
- Kindersekstoerisme is strafbaar en vervolging neemt toe

De reactie van de minister is een beetje mager en lijkt vooral een reactie op de aanbevelingen ten aanzien van de uitvoering van het verdrag en niet van het Facultatief Protocol inzake de verkoop van kinderen, kinderprostitutie en kinderpornografie.

De motie van Arib ter verbetering van de aanpak van kindersekstoerisme krijgt veel aandacht, maar de brief ter beantwoording is nog niet naar de kamer gestuurd (in reactie minister staat dat deze uiterlijk februari verstuurd zou zijn.

In feite moet de minister gevraagd worden op alle aanbevelingen inzake het protocol en met name die hierboven genoemd staan gedegen te reageren.

kindvriendelijke steden/speelruimte

Wat is de aanbeveling van het Comité inzake de rechten van het Kind?

Het comité vraagt de minister de oorzaken van de problemen uit te zoeken.

Wat is de reactie van de Minister?

De minister antwoordt de problemen aan te pakken. De antwoorden van de minister zijn allen gericht op de problemen.

Welke aanvullende actie is gewenst?

Het kinderrechtenverdrag is ook een belangrijk kader voor 'preventieve voorzieningen' in buurten waar kinderen opgroeien. Kinderrechtenbeleid niet alleen richten op belangrijkste problemen!

Gezondheid / voorkomen van obesitas staat hoog in het vaandel: ruimte voor sport en spel is noodzakelijk. Niet alleen richten op brede scholen en kinderopvang, maar deze inbedden in een kindvriendelijke wijk met een evenwicht tussen educatie, recreatie en zorgfuncties.

- Zorg voor kindvriendelijke wijken met speel- en ontmoetingsplekken voor kinderen én jongeren.
- Zorg dat er pedagogische aandacht is in de wijk: geef het kinder- en tienerwerk een impuls.

Met name in die wijken waar de problematiek waaronder kinderen opgroeien groot is (zie Kinderen in Tel 2008, 2009) is extra aandacht noodzakelijk, niet alleen beleid op het

wegwerken van wachtlijsten in jeugdzorg richten, maar op het voorkomen ervan. Het netwerk Childfriendly Cities (in NL opgezet door de VNG en Jantje Beton) vormt een internationale beweging die erop gericht is gemeenten kindvriendelijker te maken op basis van het kinderrechtenverdrag. Versterk de uitwisseling van good-practices

Kinderen op de Nederlandse Antillen en Aruba

Wat is de aanbeveling van het Comité inzake de rechten van het Kind?

Er zijn een reeks aanbevelingen gedaan ten behoeve van de verbetering van de situatie van kinderen op de Nederlandse Antillen en Aruba. Deze hebben betrekking op oa kinderen in de jeugdzorg, het grote aantal kinderen dat mishandeld wordt, knelpunten in het onderwijs (oa illegale kinderen die niet naar school mogen), jeugdstrafrecht, opvang van gehandicapte kinderen.,

Wat is de reactie van de Minister?

Geen. De minister ziet het niet als zijn beleidsterrein

Welke aanvullende actie is gewenst?

Minister Rouvoet moet aangeven wat zijn verantwoordelijkheid is ten aanzien van kinderen in de Nederlandse Antillen en Aruba en hoe hij kinderrechten borgt in het staatshervormingsproces. Jeugd & Gezin zou haar expertise op het gebied van kinderen & kinderrechten niet alleen voor BES eilanden in moeten zetten, maar ook via een adviserende rol naar de andere landen binnen het Koninkrijk.

jongerenparticipatie

Wat is de aanbeveling van het Comité inzake de rechten van het Kind?

Strengthen the Nationale Youth Council and youth organizations. (34, 35)

Wat is de reactie van de Minister?

Geen (!)

Welke aanvullende actie is gewenst?

Een framework om landelijke jongerenorganisaties te ondersteunen. Daarnaast met klem aan gemeenten aangeven dat ze verantwoordelijk zijn voor de implementatie van het Kinderrechtenverdrag en dus actief beleid moeten voeren om minderjarigen te informeren over en betrekken bij beslissingen die over hun gaan. De minister moet sterker optreden en meer coördineren.